

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értéküldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz),
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos, e. titkárhoz)
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Áron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Nagy Ferencz**,
Szabó Samu, **Szentgyörgyi József**.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet ez évi rendes közgyűlését martius hó 23-án fogja a városház nagy termében megtartani, miről az egylet helyt lakó s vidéki tagjai azon kéressel értesítettek, hogy a kijelölt időben és helyen minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazg. választmányának 1875 február hó 1-én tartott üléséből.

Gróf Mikó Imre,
egyleti elnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Az eke.

Nincs és nem létezik nevezetesebb eszköz az ekénél, nélküle nincs gazdaság, nélküle földünk nem művelhető.

Eke és eke között, művelés és művelés között nagy a különbség.

Jóllehet a faekék korszaka letűnt, de mit mondanak, még most is találkoznak gazdáik, kik a faeke

apostolainak nem csak tekinthetők, de azoknak szegődtek és tűzön, vizen, tuskén, bokron keresztül ajánlják kegyeltjeiket, dicsérik munkájukat s nem ismernek határt a faeke magasztalásában.

Hadd teljék kedvök, elébb utóbb ők is megternek, főkép ha átlátják, hogy ez elmaradásuk által földjük jövedelme csökken és művelés módjuk nem hozza be a mai kornak és gazdasági viszonyoknak megfelelő jövedelmet. Hiába van előttem tiszta papír, hiába tudok írni, hiába van tanta kalamárisonban, ha rossz tollal rendelkezem, akadozva, kinnal, idővesztegetéssel vagyok képes írásbeli munkát végezni; úgy faekével is csak kinezom földemet, megeselem magamat, hogy szántottam, pedig csak karczoltam, várom a jó termést, pedig ez alig nevezhető közepesnek. Rossz tollal nem lehet írni, rossz ekével nem lehet szántani.

Tagadhatatlan, a jobb művelés bővebb és biztosabb termést nyújt a rossz művelésnél, minthogy pedig a vasekével jobb szántást és a növénygyökér terítésének inkább megfelelő művelést végezhetek, a fennen járó, a levágott földszületet kevésbé fordító faekénél: önként következik, hogy vasekével dolgozva, termésem bővebb és gyomnélkülibb is lesz.

Erdélyben a legujabb statisztikai összeírás szerint 177,049 faeke és 3967 vaseke találtatik. Nem vélek tévedni, ha azt állítom, hogy mélyebb művelésnél nem csak a gyomok pusztulnak ki, de cat. holdan-

ként legalább négy vékával több fog teremni, mint a sekélyre szántott talajban.

Általában véve egy ekével megszántatik húsz hold, tehát összesen 3.540,980 hold, mely ha holdként négy vékával többet teremne, tesz 14 millió 163,920 vékát, azt vékánként 1 frt 20 krral értékesítve csak, 17 millió frtra rug a rossz művelés szülte termés kevésbülés.

Ez mérsékelt számítás; ez összeg csak egy évi károsodás, hát ha még 20—50 évre terjed számításunk, mily óriási összeget veszítettünk! Nem ártana pedig, ha ez elveszett és elveszendő tőke folyóvá, élvezhetővé, gyümölcsözővé tétethetnék.

A gazdának legelső feladata: a lehető legnagyobb termés elnyerésére törekedni.

Mindenki bőtermést óhajt, de ha óhajtja, teljesítse azon kötelezettségeket, melyeket a természet és észszerűség követel, ha pedig nem teljesíti, a bővebb termés az óhajok illetőleg sóhajok országában marad.

Miután kilátásba helyeztetett, de nagyon valószínű, hogy az adó emeltetni fog, szükséges volna az adóképeességet is fokozni, azt pedig a gazdasággal foglalkozók első sorban az által érik el, ha jó és célszerű művelést honosítanak meg, mely oly primitív eszközzel, mint a faeke, nem létesíthető.

Ebner Sándor.

Szervezzünk községi gazd. egyesületeket.*)

Az erdélyi gazdák mult évi october 1—4-kén Déván tartott III. vándorgyűlésén Gamauf Vilmos, az erdélyi gazd. egyesület titkára s tanár a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetnél, „Egy gazdasági egyesület szervezése és hivatása“ czim alatt, egy értekezést olvasott fel, mely egy központi nagyobb szabású gazdasági egyesület feladatát, hatáskörét s teendőit tárgyalta, s miután én akkor is, sőt már azelőtt is úgy voltam meggyőződve — a mint erről a „Kertész gazda“ hasábjai, hol azt már azelőtt 8 évvel szóba hozám, tanuskodnak — hogy igen elérkezett az ideje, ha hogy a bár nem központiak, de központi egyesületek mintájára szervezzük, megyei gazdasági egyesületeinkbe életet önteni, azokat a szomorú

*) A „Gazd. lapok“-ból vesszük át a t. szerző ezen bevezető sorait, mellyel a szíves olvasóink előtt ismeretes községi gazd. egyesület alapszabály tervezetét kíséri, — csakis a reánk vonatkozó meg nem érdemelt dicséretet hágyván ki. Szork.

tengéstől megmenteni; kisbirtokosainkat nemcsak a gazdasági egyesületek, de általában a társulás eszmiénének megnyerni — akarjuk, hogy lássunk hozzá „községi gazdasági egyesületek szervezéséhez.“ Ez eszmét penditém tehát meg ama vándorgyűlésen is, kapcsolatban Gamauf titkár s tanár előadásával, rövid szavakban óhajtasomat fejezvé ki az iránt, hogy ily apró helyi, községi gazdasági egyesületek, ha mindjárt eleintén kevés taggal is, de minél nagyobb számban, ha lehet minden faluban létesíttessenek, a mennyiben ily egyesületek tetemesen előmozdítani vannak hivatva a mezői gazdaság ügyét, már csupán az által is, ha csak egyszerű barátságos beszélgetésekre a folyó gazdasági ügyek fölött sikerül minden faluban csak 10—12 embert is összegyűlésre indítani. És épen azért, mivel oly igen fontosnak tartám és tartom ezen kis gazdák gazdasági egyesületeinek létrehozását, és pedig minél előbb és minél nagyobb számban, fel is ajánlám a gyűlésnek készségemet ily gazdasági egyesületek alapszabályainak kidolgozására.

A vándorgyűlés véleményemet egyhangulag magáévátévén, a nevezett községi gazdasági egyesületek alakítását addig is a legmelegebben ajánlá.

Deczember hó folytán az ígért alapszabályokat megkészítvén, azokat elküldöttem az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmányának, mint a mely választmány hatáskörébe tartozik a vándorgyűlések ügyeit egyik gyűléstől a másikig kezelni s vezetni.

Az erdélyi-gazd. egyesület igazgató választmánya határozata folytán ez alapszabályok az „Erdélyi Gazdában“ azon megjegyzéssel tétettek közzé — mire a nevezett igazgató választmányt a kíséző iratban kértem is — hogy mielőtt azok majd a jövő IV. vándorgyűlés elé lesznek terjesztve, az ez iránt érdeklődők reá észrevételeiket megtehessék, és így minél tökéletesebb alakban lehessen azokat bemutatni.

Miután azonban tudtommal az „Erdélyi Gazda“ hazánk Királyhágón inneni részében igen kevésbé van elterjedve, elhatároztam ez alapszabály tervezetnek jelen bevezető sorok kíséretében a „Gazdasági lapokban“ leendő hű közlését is, — (kérem a többi Királyhágón innen megjelenő gazdasági lapokat is — annak szíves közlésére) azért, mert meg vagyok győződve, miszerint ily községi gazdasági egyesületek alakítása hazánk Királyhágón inneni részében is épen olyan nagy fontosságú, mint az erdélyi részekben.

De közölni kívántam azt és épen első sorban a „Gazdasági Lapok“-ban azért, mert csak ez uton hiszem ezen alapszabály tervezetnek a megyei gazdasági egyesületek elé való jutását, a mely egyesületek, hogy oly pangásra vannak kárhoztatva, és annyira tespednek, épen az az oka mert hiányzanak nálunk még ma az ily községi egyesületek, a melyek a megyei gazdasági egyesületeinknek, melyek központi egyesületek mintájára szervezzük, de ma központot képeznek vidék nélkül, — fiókjait, fiók egyesületeit

képeznek, a melyek munkásságának megindultával azután, bátran merem állítani, hogy megyei gazdasági egyesületeink tespedése, pangása is véget érne.

Mert szerintem a mi megyei gazdasági egyesületeink tespedésének (mert a melyek még hébe hóba egy kis életjelt adnak is magukról, ez is csak olyan kölcsönzött fény, a mely tulajdonképen se nem melegít, se nem világít, csak dereng), az a főoka, hogy mi, mint a politika és nemzetgazdaság terén, úgy a gazdasági egyesületeknél is a legnagyobb szabású külföldi intézmények után szeretünk indulni és indultunk is, és eltévesztjük szemünk elől azt, hogy oly nagyobb szabású intézmények sikeres felállítására, nagyobb szabásúnak kell lenni az alapnak is és ezen nagyobb szabású intézményekhez kell kedvezőknek lenni a helyi viszonyok és körülményeknek is.

Ha a mi vidéki illetőleg megyei gazdasági egyesületeink meglegedtek volna azzal, hogy legyen az ország-

ban egy ily nagyobb szabású gazdasági egyesület, a mely állást az országos gazdasági egyesület méltán be is töltött, s nem akartak volna mind e mintára, minden megyében egy-egy ily országos központi gazdasági egyesületet, az ily országos központi egyesület áldásos és sikeres működéséhez szükséges anyagi és szellemi erők hiánya daczára alkotni, hanem maradtak volna szépen, a mivé eleinte lenni céljok volt, fiókjai az országos gazdasági egyesületnek, és működtek volna azon, hogy legalább egyelőre a megyék nagyobb községekben alakultak volna ismét a megyei gazdasági egyesületeknek szintén fiók, községi egyesületeik: akkor bizonyára másként állana ma hazánkban a gazdasági egyesületek ügye, és ama nem megvetendő vagyon, melylyel egy-egy ily mezői gazdasági egyesület rendelkezett, más gyümölcsöket termelt volna, mint a melyet azok után a megyei gazdasági egyesületek ma felmutatni tudnak.

Kodolányi Antal.

T Á R S A L G Ó.

Választmányi ülés 1875 martius hó 1-én.

38. A február hó 1-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasztatván — észrevétel nélkül hitelesítettet.

39. A február hó 26-án tartott r. k. ülés jegyzőkönyve felolvasztatván — észrevétel nélkül hitelesítettet.

40. Ministerium 22616 ex 1874 sz. alatti köriratában a colorado burgonya-rovar, a szilvafa ormányos és a vértetű veszélyeire figyelmeztet és a mellékelt „Ismertetés“t lehetőleg széles körben közzétenni rendeli — az „Erdélyi gazda“ hasábjain már közöltetvén, tudomásul szolgál.

41. B Bánffy Ernő újonnan belépett tag évdíjas kötelezvényét beküldi — szokott módon a pénztárhoz áttéti.

42. Kovács Károly tagtárs részvény-kötelezettségét továbbbi hat évre megújítja — örvendetes tudomásul szolgálván, szokott módon a pénztárhoz áttéti.

43. Magyar keleti vasút 1886 sz. a. tudatja, hogy a ministerium tiltó rendeleténél fogva a szólészeti vándor-tanárnak ingyen-jegyet nem adhat — sajnós tudomásul szolgál.

44. Barsmegyei gazd. egyesület köszönettel veszi azon intézkedést, hogy az „Erdélyi gazda“ 60 kr. megtérítése mellett nékie megküldetik — tudomásul szolgál.

45. Csik-udvarhelyi tanfelügyelőség 86 sz. a. 30 darab Hutter-kas átvételéről szóló elismervényét küldi meg — tudomásul szolgál.

46. Küküllőmegyei gazd. egyesület 61 sz. a. tudatja, hogy egyesületünknek egy önálló földmívelési ministerium érdekében a képviselőházhoz intézett kérvényéhez a jelen viszonyok alatt nem csatlakozhatik — constatáltatván, hogy a hivatolt felkérés még 1874 april 9 iki ülésünkben küldetett át a n. t. testvéregylethez, tudomásul szolgál.

47. Ugyanaz 62 sz. a. köszönettel fogadja az „Erdélyi gazda“-nak felajánlását hivatalos organum gyanánt — tudomásul szolgál.

48. Ministerium 22257 ex 1874 sz. a. tudatja, hogy legközelebb 5 drb. bikát fog Kolozsvárra küldeni, melyből 3 drbra már előjegyzés történt, a hátralevő 2 drb. pedig az egyesület legjobb belátása szerint akár szabad kézből eladás, akár árverés útján fog értékesítendő lenni, a befolyó pénz beszállításával is egyesületünk biztatván meg — választmány a magas átirat értelmében intézkedni fog.

49. Az „Orion“ állatbiztosító egyesület kölcsönjegyeinek jegyzésére szólítja fel egyesületünket — pénztárunk kedvezőtlen állása miatt alájegyzés nem történik.

50. Ministerium 2935 sz. a. felszólítja egyesületünket, hogy a területén eszközölt magkísérletek a folyó évben is folytatásának — választmány a beérkezett magvak újbóli kiosztásával a m. átiratnak meg fog felelni.

51. Bécsi es. k. gazd. egyesület 165 sz. alatt a martius hó 4-én és 5-én tartandó közgyűlésére egyesületünket meghívja — képviselőül Br. Nopcsa Ferencz, fő udvarmester és Szentgyörgyi Gyula, udvari tanácsos kéretnek fel.

52. Ministerium 1173 sz. a. tudatja, hogy jelenleg több bika rendelkezésére nem állván, mint a már leérkezett 5 darab; figyelmezteti egyesületünket, hogy szeptember hóban 40—50 bika fog Mezőhegyesen árverésre bocsátatni — annak idején tárgyalás alá fog vétetni.

53. Szepesi gazdasági egyesület 906 sz. a. tudatja, hogy a f. évben is allgái tenyész marhát fog behozatni s felszólítja egyesületünket, hogy esetleg ezen hozatalhoz csatlakozzék — miután biztos kilátás van arra nézve, hogy a nmltságu ministerium allgái tenyészetet fog a kolozsmonostori gazd. tanintézetben felállítani, egyesületünk ennek eredményét kívánja bevárni s ugyanazért a behozatalhoz ezuttal nem csatlakozik.

54. Szentkirályi Gábor részvénykötelezettségét további 6 évre megújítja — örvendetes tudomásul szolgálván, szokott módon a pénztárhoz áttéti.

55. K.-monostori gazd. tanintézet igazgatósága a téli félévi vizsgarendet beküldvén, egyletünket képviseltetésre kéri fel — képviselőkül felkéretnek: Szabó József, Csulak Dániel és Szentgyörgyi József urak.

56. A gömörmegyei gazd. egylet elnöke a 60 kr. megterítése mellett felajánlott „Erdélyi gazdát“ köszönettel fogadja — tudomásul szolgál.

57. Ministerium 686 sz. a. tudatja, hogy az együttes kiállítások résztvevői részére külön okmányokat készített, melyek darabonként 1 frt előleges beküldése mellett átvehetőek lesznek — a pénzüsszeg előlegesen beküldtven az ily kiállításban résztvett egyleti tagoktól egyidejűleg be fog szedetni.

58. Kertészeti szakosztály a választmány által hozzá utasított vándorgyűlési határozatokról véleményes jelentését beterjeszti — egyhangulag elfogadtatván, részben a lapban közlendő lesz.

59. Egyleti pénztárnok bejelentvén, hogy az 1874. zárszámadás készen áll — pénztár vizsgálókul Nagy Ferencz, Filep István és titkár kéretnek fel.

60. A 257 j. k. sz. a. a kérődzőknek a keleti tartományokból való behozatalának eltöltása s az avval összefüggő kérdések tüzetes tárgyalására kinevezett bizottság, terjedelmes munkáját egy az országos képviselő házhoz intézendő kérvény alakjában beterjeszti — választmány midőn a kiváló gonddal és szakértelemmel szerkesztett munkát egyhangulag magáévá teszi, egyszersmint őszinte köszönetet szavaz a bizottság tagjainak, első sorban gróf Schweinitz és dr. Mina János uraknak önzetlen és buzgó fáradozásukért. A kérvény beadására egyleti alelnök és orsz. képviselő Tisza László ur fog felkéretni. Egyszersmind határozatott, hogy a kérvény kinyomassék, a képviselőház t. tagjai között kiosztassék, az „Erdélyi gazdá“-hoz mellékeltessek és hazánk összes gazdasági egyleteinek és nevezetesebb hirdapjainak megküldessék. A költségeknek legalább részbeni fedezésére aláírás fog nyittatni, melyet Gr. Mikó Imre és Br. Bánffy Dániel 10—10 frrtal, Szabó József 5 frrtal meg is kezdetek; továbbá szives adományok átvételére egyleti titkár egyidejűleg utasítottatván.

62. A kertészeti szakosztály indítványa egy Kolozsvárt felállítandó községi faiskola érdekében — egyhangulag elfogadtatván, sz. kir. Kolozsvár városa annak felállítására fel fog kéretni.

63. A segesvári kir. törvényszék 954 sz. alatt néhai Gróf Bethlen László végrendekezését tudatja s a végrendelet hiteles másolatát beküldi — a február hó 26-án tartott r. k. ülés 37 j. k. sz. alatt a megfelelő intézkedések már előlegesen megtétetvén, tudomásul szolgál.

63. Gyárfás Domokos sajnálattal tudatja, hogy az egylet 146. sz. átiratában kifejezett felkérésnek meg nem felelhet — tudomásul szolgálván, helyébe egyleti titkár neveztetik ki, hogy Szabó József urral egyetemben teljes felhatalmazással ellátva a 37. j. k. sz. alatti határozat értelmében eljárjon.

A szegedi országos ipar- és termény kiállítás ügyében.

Hazánk mostoha iparviszonyain és gazdasági rendszerünkön javítani, kereskedelmünket emelni, nyersterményeink-, gyári- és kézműaruinknak piacokat teremteni, szóval czikkeinknek tökéletesbbé tété által ezek versenyképességét fokozni volt a végcél, midőn a szegedi ipartársulat Bartal György földmivelés. ipar- és kereskedelmi minister ur ő nméltóságának évi 438. eln. sz. engedélye alapján a hazai összes iparos- és gazdaközönség részvétele mellett Szegeden 1876-ik évi augusztus hóban megnyitandó orsz. ipar- és terménykiállítás rendezését határozatba hozta.

Ezen kiállításra óhajtuk a t. közönség figelmét már is felhívni, remélve, hogy kiindulási vezérelveink általános méltatással találkozandnak; bizton számítva az iparos és gazdaközönség részéről már is tapasztalt nagymérvű érdeklődésnél fogva azon eredményre, melyet az országos kiállítás céljául kitűztünk.

Szeged város földrajzi fekvése, a keleti tartományok közelsége, a mindenféle elágazó közlekedési vonalok előnyei mindmégannyi biztosítékok részünkre, hogy a kiállítás nemcsak erkölcsi hasznokat helyez kilátásba a kiállítókra nézve, hanem egyuttal anyagilag is hálásan fogja jutalmazni úgy az ipar és gyár készterményeit, mint a nyerstermelők kiállítványait.

Hazánkban eddig rendezett vidéki kiállítások mindmégannyi emeltyű volt hazánk fejlődő iparának emelésére, annyival inkább számíthatunk a hatásra, melyet az általunk rendezendő országos kiállítás kimaradhatlanul teremteni fog.

E kiállítás tervezetét óhajtuk itt bár általánosabb körvonalakban bemutatni, s az érdekelteket jó eleve is a következőkről tájékoztatni.

A kiállítás a szegedi főreáltanodai kétemeletes palotában 1876-ik évi augusztus hó 20-án fog megnyittatni, s ugyanazon évi szeptember 8-án befejeztetni s a kiállítással egy rendkívüli országos vásár fog egyidejűleg megtartatni, mely a kiállítás egész tartamára kiterjedend.

A kiállítási palotában úgy ennek mellékhelyiségeiben a kiállítási tárgyak elhelyezésére a szabad terek fentartásával 10,000 négyszög méter terület fog rendelkezésre állni, s a kiállítás a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister Bartal György ur ő nméltósága fővédnöksége s ezenfelül sz. kir. Szeged város főpártfogása alá helyeztetett.

A kiállítási tárgyak térdijai a legmérsékelttebbekre irányoztattak elő, s ezek mellett a kiállítási tárgyak szállításainál a szokásos ármérsékletek egy a teherszállítvány, mint a személy jegyek kibocsajtásánál elmaradni nem fognak.

A kiállítási ügy egy helyi nagyobb választmány vezérlete alá helyeztetett, mely feladatául ismerendi a folyó év elején a hazai iparos és gazdaközönséget egy országos értekezletre egybehívni, ezen értekezlet nyomán mindazt foganatba venni, mi a kiállítás és kiállítók jól felfogott érdekeinek betöltésére kívánatosnak mutatkozik.

A kiállításra leendő megjelenésre és részvételre külön felhívásainkat később lesz szerencsénk kibocsajtani, úgy a jelent

kezések alapján a bejelentési íveket kívánatra megküldeni, mindazáltal már ezuttal van szerencsénk mindenkinek támogatása s részvételére biztos kijelentését kikérni.

Óhajtanók mindenekfelett, ha az érdekelt közönség vidéki bizottságokat alkotna, s ezen bizottságok legfőbb feladatainak ismernék a kiállításbani minél nagyobb részvétet és megjelenést biztosítani.

A kiállítási tárgyak bírálati rendszabályai, s a bíráló bizottság megalkotása a kiállítók vagy megbízott ügyviselők értekezletén fog megállapíttatni.

A főbb vonalaiban im itt közölt tervezet, a rendezés és kivitelre megnyert szakértők buzgalma, ügyessége, feltennünk engedi, hogy azon remények, melyeket az 1876-ik évi szegedi országos kiállításához, mind magunk, mind a földművelés, ipar és kereskedelmi miniszter ur ö niméltósága s a hazai iparos- és gazdaközönség kötöttek, — megvalósulnak, hazánk jelen közgazdasági viszonyainak javításán ezzel is lendítettünk, s az országos jólét előmozdítását sikerrel munkáltuk.

Nem késünk részletes tervezetünket s a rendezési szabályzatokat is mielőbb közzétenni, addig is fentartjuk a szerencsét, minden tudakozódásra a kívánt felvilágosításokat megadni. Szegeden, 1875. mártius hóban.

Dáni Ferencz,

az orsz. kiállítási bizottmány elnöke.

Reizner János,
biz. jegyző.

Bakay Nándor,
a. végr. biz. elnöke.

Klosterneuburgból hozatott sima és gyökere vesszők megrendelőinek névjegyzéke.

Alsó-Fehér. 1869/70. Nagy-Enyed. B. Bánffy János. Alvincz Deák György. 1870/71. Fugad. B. Bánffy János. Konceza. Csathó János. Jelek János. Kis-Ludas. Binder Albert. 1871/72. Diód. Vincenty N. Borberek. Binder Ferencz. 1872/73. Alvincz. Zeyk Antal. Konrád; Diód. Vincenty Nándor. 1873/74. Diód. Vincenty Nándor.

Brassó vidék. 1869/70. Rosnyó. Ziegler József. 1873/74. Brassó. Grosz Károly. Hidvég. Gr. Schweinitz.

Belső-Szolnok. 1872/73. Retteg. Gr. Kornis Miklós. Déés. Govrik Ferencz.

Medgyes szék. 1869/70. Medgyes. Dengel. Kapp F. Wahrmann Károly. Dr. Kein Adolf. Weber Károly. Lupini Károly. 1870/71. Medgyes. Kapp Ferencz. Weber Károly Frigyes. Rosenaur Frigy. Wahrmann K. Orendi I. F. Oberth J. Dr. Fabini J. Grafndt K. Wurmloch. Pelger Mátyás. Mediasch (Medgyes). Lupini Károly. Scharisch. Bouzza Todor. 1871/72. Medgyes. Kapp Ferencz. Dengel orvos. Wahrmann Károly. Schneider András. Rideli József. Sachenheim Albert. Felső-Bajom. Schobel Gottlieb. Wurmloch. Pelger Mátyás. Nagy-Ekemező. Rampelt János. 1872/73. Medgyes. Wachsmann Károly. Knopp V. Oberth Frigyes. Lupini Károly. Wurmloch. Pelger Mátyás.

Doboka. 1872/73. Szász-Szt.-Jakab. Dienes János.

Nagy-Sink szék, 1869/70 Vérd. Klein József. 1872/73. Prépostfalva. Rampelt János. Kis-Sink. Drotleff György.

Hunyad. 1869/70. Zámí jóság-igazgatóság. 1870/71. Algyógy. Lendvay Nina. Zámí jóság-igazgatóság. 1871/72. Zám Vogt József. Jóság-igazgatóság. Algyógy. Lendvay Nina. 1872/73. Algyógy. Kún István. Zám. Vogt József. 1873/74. Felső-Szállás-patak. Br. Kemény Miklós. Galatz. Putscher Rudolf.

Besztercze vidék. 1870/71. Besztercze. Weingärtner G. Tergovics Ede. Fehéregyház. Weiss József. Bandl Antal. Berecztelke. Klein György. 1871/72. Besztercze. Ziegler Gottfried. Fehéregyház. Becker M. 1872/73. Besztercze. Kopp Márton. Foramitti igazgató. Ziegler Gottfried. Nuszbacher Károly. 1873. 1874. Fehéregyház. Risky ügyvéd.

Kolos. 1870/71. Szilágy-Csucsá. Gr. Kornis Miklós. Gyéres. Gr. Teleky Gusztáv. Kolozsvár. Folly Mihály. 1871/72. Kolos-Monostor. Ritter kertész. Csucsá Gr. Kornis Miklós. Kolozsvár. Végh Samu. 1872/73. Kolozsvár. Gr. Bánffy Miklós. Nemes János. Szentjánosy Ferencz. Csucsá. Kassó erdész. 1873/74. Kolozsvár. Bodor Pál. Moza Samu. Gr. Teleky Gusztáv.

Szászváros szék. 1869/70. Szászváros. Binder W. Dr. Lészay László. Kirchner Oszkár. Kudsir. Pister Alfons. 1870/71. Szászváros. Binder Vilmos. Lewitzky Károly. Jöhn József. Dr. Lészay László. 1871/72. Szászváros. Schuller József. Beer Frigyes. Binder Vilmos. Keviczky Károly. 1872. 73. Szászváros. Binder Vilmos. Keresztes Sándor. Dahinten Károly.

Küküllő. 1870./71. Erzsébetváros. Soos Lajos.

Szász-Sebes szék. 1869/70. Szász-Sebes. Leonhard Albert. Wagner József. 1870./71. Szász-Sebes. Welthern Mór. Mach Vincze. Leonhard Albert. Pián. Krausz Adolf. 1871/72. Szász-Sebes. Welthern Mór. 1872/73. Szász-Sebes. Leonhard Albert. 1873/74. Szász-Sebes. Leonhard Albert.

Torda. 1869/70. Torda Timbus József 1870/71. Torda Osztían testvérek. Szász-Régen. Schuller Dániel. Fromm Mihály. 1871/72. Berecztelke. Klein György Szász-Régen. Dietrich Samu. Torda. Osztían testvérek. Rigó Frigyes. 1872/73. Torda. Wolff Gábris. Schobel Antal. Scholz Antal. 1873/74. Szász-Régen. Kien János. Wagner Gyula. Torda. Osztían Kristóf.

Szerdahely szék. 1870/71. N.-Apold. Brautsch György. 1871/72. Nagy-Apold. Brautsch Samu.

Aranyos szék. 1870/71. Felvincz. Lemberger Samu. 1872/73. Felvincz. Lemberger Samu.

Segesvár szék. 1869/70. Segesvár. Teutsch I. B. B. Veszelszky. 1872/73. Segesvár. Teutsch I. B. 1873/74. Segesvár. Teutsch. I. B. Gleim erdőmester.

Maros szék. 1870/71. Maros-Vásárhely. B. Apor Károly. 1871/72. Maros-Vásárhely. B. Apor Károly. Dr. Steitz Antal. Bun. Haller grófnő. 1872/73. Maros-Vásárhely. Stephany De-meter. Popovits Servián. Szathmáry Sándor. Szent-István. Szabó-Barátosy Antal 1873/74. Szent-István. Szabó-Barátosi Antal. Maros-Vásárhely. Sándor László.

Szeben szék. 1860/70. Szeben. B. Konradsheim. Omlás. Severinus Rud. 1870/71. Szeben. Heinrich Mih. 1871/72. Szeben. Heinrich Mih. Szeliste-Szeben. Puscu B. 1872/73. Szeben.

Heinrich Mihály. Pellmann Gottfried. Senor Ágoston. Heinrich Mihály. Russ. Gr. Horváth Tholdy. 1873/74. Szeben. Dr. Tellmann Gottfried.

É r t e s í t é s.

Sz. 148—1875. Minthogy 1876 január 1-én a méter-mérték a magyar-osztrák birodalomra nézve kötelező erővel lép életbe, kívánatosnak mutatkozik e mérték iránt a borkereskedés körül is előre gondoskodni. Ez okból a bécsi kereskedelmi és iparkamara illetékes szakemberekből egy bizottságot hívott össze, a mely a következő megállapodásra jött:

1. Az eddigi akó helyett egységmértékül ajánlatik az ötven literes hordó (fél hektoliter, a mely egyenlő 35 bécsi ^{pával} ~~iczevel~~) s így a bor ára az árújegyzékeken, hirdetményeken stb 50 liter után volna jegyzendő. (A serfözőknél hasonló eljárás jött javaslatba.)

2. Óhajtandó, hogy az új mérték használata már a legközelebbi szüret alkalmával életbe lépjen, hogy a mérték törvényes behozatalakor a zavarok kikerültesse.

3. Az eddigi két meszelyes (=70 centiliter) és egy meszelyes (=35 centiliter) palaczkok egyelőre használatban hagyandók, de törekedni kell lassanként a $\frac{3}{4}$ liter és $\frac{3}{8}$ liter tartalmu palaczkok behozatalára, a melyek a más bortermő országok litermértékének és palaczkjainak jobban megfelelnek.

Alólírt kamara e határozatokat a bortermelők és borkereskedők figyelmébe különösen ajánlja.

A kereskedelmi és iparkamara

Kolozsvárt, mártius 5-én 1875.

Finály Henrik,
elnök.

Gámán Zsigmond,
titkár.

E G Y V E L E G.

Mély megilletődéssel közöljük azon leverő gyászhirot, hogy

ENGELBRECHT KÁROLY.

a keszthelyi m. kir. gazd. tanintézetben az állattenyésztés és állatgyógytan rendes tanára, f. év és hó 8-án este 8 órakor élte 38-ik évében, rövid betegség után jobb létre szenderült.

A boldogultban a haza egy érdemes polgárát, a gazdasági tanügy egy buzgó munkását, pályatársai szeretve tisztelt barátot, lapunk pedig egyik avatott munkatársát veszti el — áldás és béke lebegjen porai felett!

* A kertészeti szakosztály folyó hó 14-én azaz vasárnap d. u. 4 órakor izleléssel egybekötött ülést tart a titkári szálláson.

* Egészséges selymér tojásokat kínál egy szerkesztőségünkhöz intézett levelében Dr. Vidali Parenzoban. (Isztria.) Nevezett ur több mint két száz lat tojással rendelke-

zik, latjának ára 8:frt. o. é. Miután gazd. egyletek, községek, iskolák és magánosok évről évre jelentékenyebb megrendeléseket tesznek, felkéri Dr. Vidali az illetőket, hogy esetleges szükségletüket ideje korán tudtára hozni sziveskedjek.

* Személyi hir. A steier osztrák gazdasági egyletnek f. évi február 23 és 24-én Grácban tartott közgyűlése, az erdélyi gazd. egylet titkárát, Gamauf Vilmost levelező tagjául választotta.

* A kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet folyó téli félévi vizsgáiból még a következők vannak hátra a II-od éveseknél: martius 13-án növény termelés, martius 15-én vegytan, martius 17-én állatboncz és élettan, végre, martius 19-én légtűnettan. A III-ad éveseknél: martius 13-án kertészet, martius 15-én eröműtan, martius 16-án délelőtt rétmivelés, végre martius 18-án erdészettan. A Z I évesek összes vizsgái martius 20-án fognak megtartatni. A vizsgák a jelelt napokon délelőtt 9—12 óráig, délután 3 órán kezdődőleg tartatnak, mely vizsgákra az érdeklődő közönséget teljes tisztelettel meghívja az igazgatóság.

* Haladás a borkészítésben. — A salicyl sav mint a bor betegségeket okozó gombák megölője. Neubauernek, a borászat kifejlődéséért annyi érdemet szerzett vegyésznek legujjában kozzé tet észleletei szerint a salicylsav képes az erjedést és rothadást megállítani, vagy akadályozni. Birunk ugyan a karbolsavban is egy ily szert, de ez a borászatban nem alkalmazható kellemetlen szaga és mérges tulajdonsága miatt. Azonban a salicylsav teljesen szagtalan, erős hígítás mellett íze sem vehető észre, mérgesnek pedig épen nem mondható, és e szerint az eddig tett kísérletek után azt állíthatjuk, hogy a pincze gazdáiban fontos szerepet fog játszani, sőt lehet, hogy az eddigi pinczegazdászokat teljesen felforgatja. Neubauer kísérletei szerint a salicylsav megsemmisíti az élesztő és penész gombákat. Neubauernek közbe jött betegsége gátolta őt abban, hogy a kísérleteket folytassa. Most azonban lábadozó félben van, és kísérletei legközelebbjei gyanánt a salicylsavnak a borvirág (mycodermia vini) és eczetgomba (mycodermia eceti) ellen való hatását veszi vizsgálat alá. Addig is, míg ezen érdekes tárgyra nézve további adatokkal szolgálhatunk, felhívjuk reá a borászok figyelmét. (F. É.)

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H i r d e t é s e k.

Jelzalog kölcsönök.

Alólírt „Ipar- és keresked. ügynöki iroda“ tisztelettel jelenti miszerint: Szilárd anyagból épült kolozsvári bérházakra törlesztési kölcsönöket 500 forinttól kezdve a legmagasabb összegig gyorsan eszközöl.

Ugyazlútn a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra is 500 forinttól kezdve a legmagasabb összegig

Nagyobb kölcsönökkel feltűnő előnyt nyújt.

Bővebb értesítéssel a módoratok iránt posta útján készséggel szolgál.

A hatóságilag engedélyezett általános

(3) (6—26) „Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvárt, óvár bástyautca, 6. sz.

Értekezhetni posta útján vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

(17). **E l a d ó** 3—3

Gróf Bethlen Camillo ur n.-teremi uradalmában

20 mázsa luczerna-mag,

egy mázsa 30 forint o. é.

Utó posta: Nyárádtó.

Egyed János, gazdatiszt.

Hirdetés

Az „Erdélyi pincze-egylet“ Kolozsvártt, mint kereskedelmi részvény-társaság, negyedik rendes közgyűlése folyó év martius 31-en d. u. 4 órakor, a „Kisegítő-pénztár“ helyiségében tartatik meg, melyre a t. cz. részvényesek ezennel, tisztelettel meghívtnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság üzleti jelentése.
  2. Az 1874-ik évre terjedő zárszámla jóváhagyása, s a számvizsgáló-bizottság e fölötti jelentésének előterjesztése, s az osztalék meghatározása.
  3. Az alapszabályok által elrendelt választások.
  4. Az alapszabályban foglalt, de még ki nem bocsátott 150,000 fit részvénynek a választmány ajánlatára kibocsátása.
  5. A részvényesek netalám indítványai.
- Kolozsvártt, martius 10. 1875.

A választmány nevében:

B. BORNEMISZA JÁNOS,
elnök.

(*) Azon t. cz. részvényes urak, kik e közgyűlésben résztveenni kívánnak, az alapszabályokra hivatkozással felkértenk figyelembe venni: miszerint részvényeiket az egyleti iró-dába, (bel tordautca, 5. sz.) a gyűlést megelőzőleg 3 nappal letenni méltóztatassanak. Öt-öt részvény egy szavazatot ad, azonban, 10 szavazatnál többet senki sem gyakorolhat.

(20)

(1-1)

(18)

Hirdetés.

(2-6)

1. Kül közép-utczában, egy nagy kiterjedésű telek, veteményes, szőlős és gyümölcsösssel;

2. Borjumali hegyben, közel a Sétatérhez, a lövöldével szemben, kellemes helyen fekvő szőlőföld, nagy veteményes ajjal, külön gyümölcsös, kalibás más szükséges épületekkel;

3. Hidelven nagy-utczában, kedvező helyen, egy terjedelmes telek, egyszerű lakás s épületekkel, nagy veteményes, gyümölcsös kerttel, s ezzel egybefüggő kőmáli alsólábi szőlővel, szabadkézből, örök áron eladó.

4. Kerestetik. a Kis-zamosra rugó, vagy ahoz közelfekvő 3-4 jó lakó szobával, konyha és kamarával ellátott telek, lehetőleg kerttel, eladólág, bérbeadólág, vagy reá pénzt adva, kamatában használandólág. Értekezhetni óvári 5 sz. háznál

CSULAK DÁNIEL, ügyvéddel
Kolozsvártt.

Gyümölcs csemetéket,

erdei fakat. gumós növényeket,

Gyökeres szőlővesszőket,

(19) legjobb és hiteles minőségben (2-12.)

ajánl

számi jószágigazgatóság.

(Zám, Hunyad megye, pósta- és vasut-allomás.)

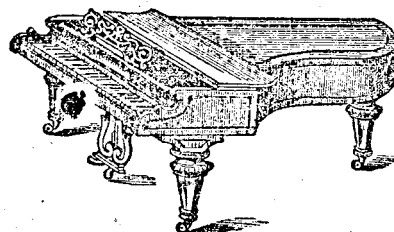
Kivánatra részletes árjegyzék magyar vagy német nyelven bérmentve nyerhető.

Legjobb és legolcsóbb forrás

ZONGORÁK ÉS HARMONIUMOK

beszerzésére.

használt zongorák megcserélésére,
valamint mindennemű húros hangszerek, azok alkatrészeinek és mindenféle húroknak vásárlására.

Zongora-kölcsönzési
raktár.

Zongora-javítási
műhely.

TRISKA FERENCZ

KOLOZSVÁRTT,

a távirdai hivatallal szemben.

Kivánatra legujabb, 1875-re szóló árjegyzékemmel bérmentve szolgálak. Üzletemben a lehető legnagyobb olcsóság a legszigorubb lelkiismeretességgel párosul.

Zongora hangolás bármily távol vidéken is olcsón elvállaltatik. (2) (6-26)

JANKO VINCZE

CÉPCYÁRA KOLOZSVÁRTT.

A mult évi hivatalos statistikai adatok szerint Erdélyben 181016 eke állott a földmivelés szolgálatára, melyek között csak 3967 vas eke találtatott.

A cultura magasabb fokán álló államokban a vas-ekék általában tökéleteseknek tartatnak, mint a faekék, s azoknak elterjedése egyszersmind a gazdaság fejlődési fokát jelzi.

Bátor vagyok jó hírünk és nevünk érdekében a t. cz. gazdaközönséget ezen körülményre megújítva figyelmeztetni s egyuttal értesíteni, miszerint gyári üzlettem ez idő szerint kiválólag ekegyártással foglalkozik.

Ekéim az erdélyi földviszonyokhoz átalakítva

Gubicz, Vidats és Clayton-féle

minták szerint készülnek javított szerkezettel s mostani alakjukban a legkövetelőbb igényeket is kielégítik.

Ekéimet ötféle nagyságban készítettem. Az első számú legnagyobb, az ötödik számú legkissebb.

Az árak az ekék nagysága szerint következők: 25 frt, 22 frt, 20 frt, 18 frt, 16 frt; vastengelyű eketaligáé 14 frt, fatengelyű taligáé 12 frt. Levél által tett megrendeléseket is gyorsan és pontosan teljesítek.

Répavágók, szecskavágók, morzsolók, rosták, borsajtók, borfejtő szivattyúk gyáramban mindenkor kaphatók.

Megromlott gépek kijavítására is teljes készséggel ajánlkozom.

Kolozsvártt, 1875.

teljes tisztelettel

JANKO VINCZE

cépcyára tulajdonosa

(14)

(5-26)

Szathmári S. Ferencz GÉPGYÁRA

Maros-Vásárhelytt

ajánlja első díjjal kitüntetett, két marha után való könnyű vasekét, mely jó, könnyű járása és a mellett olcsóságánál fogva a t. cz. gazdaközönségnél már is a vasekék közt nagy előnyt vívott ki; továbbá javított Vidaes-ekét, görbe gerendelyű ekét, szóró- és választórostáját, kitünő kukoricza-morzsolóját stb.

A t. cz. gazdaközönség tisztelettel kéretik megrendeléseit minél előbb megtenni, hogy a kívánatnak idejekorán meg lehessen felelni.

(16)

(4—4)

TAUFFER FERENCZ,

MAG- ÉS TERMÉNY-KERESKEDŐ

Kolozsvártt,

belmagyarutca 7. szám

ajánlja a n. é. t. cz. gazda-közönségnek ujonnan berendezett

gazdasági és kerti magrakátörőt.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve szolgáltatnak ki.

Amerikai Early rosé burgonyának
7 frt mázsája.

(1)

(11—52)

P i a c e z i b á r a k.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A helyi vásár helye	napja	Egy osztrák mérő = 2 nagy veka		Egy maza		Egy böcsi öl tüzifá	1 font marha hus			
		tiszta buza	elegy buza	rozsa	zab			törökbuza	széna	szalma
Kolozsvár	mart. 11	360—400	230—300	240—280	140—150	260—280	150	80	1100	21
Nagy-Várad	decz. 29	380—480	340—370	280—320	180—200	260—300	300	140	1500	24
Maros-Vásárhely	marcz. 4	326—370	240—270	210—250	110—134	—	200—220	80—90	630—1240	18
Károly-Fehérvár	marcz. 6	360—375	286—300	245—250	155—175	—	165—175	95—110	900	20
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	decz. 31	388—455	361	290—312	135—141	—	—	—	—	18
Benzerce	mart. 2	340—400	280	260	140	—	160—200	95—150	600	14
Nagy-Enyed	mart. 4	325—350	275—300	213—250	130—140	—	290—300	35—43	800	18
Szamosújvár	mart. 8	400—450	300—320	290—300	130—140	—	200	50	1400—1600	18
Déas	mart. 9	340—360	300—320	260—300	100—110	—	140—150	50—80	800	15
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 76 frt 80 kr. — Ezüst árkelet 105.15

Az „Erdélyi Gazda” hirdetési díjszabályzata.

1-1	1-3	1-6	1-12	1-24	1-52	szórti hirdetések					
						ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.
14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
5 ¹⁰ / ₁₆	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
7 ¹⁰ / ₁₆	—	9	—	17	—	30	—	50	—	90	—
4 ¹⁰ / ₁₆	—	50	—	50	—	75	—	15	—	25	—
2 ¹⁰ / ₁₆	—	4	—	8	—	15	—	50	—	45	—
1 ¹⁰ / ₁₆	—	2	—	4	—	7	—	12	—	22	—
1 ¹⁰ / ₁₆	—	90	—	40	—	40	—	50	—	50	—

Nagyobb hirdetésekül külön kedvezmények.

Azonkivül 30 kr. bérigénylő amennyiben a hirdetés megjelentik.

A szíves megrendelésben világszerte Kérlek kiemelt figyelmet a hirdetés megjelentik melletti hirdetés számokra.

Hirdetéseket elfogadnak Japánok kiadó hivatala és a Gámnán János örökösökéi nyomdájának központi irodája (Gödel Kr. Gyulai-ház). Mellékletek százaikként 1 o. é. Görtöbba azonosítottak.

T A R T A L O M :

Meghívás közgyűlésre. — Az eke — Szerevez-zinek közéleti gazd. egyesületeket. — Tár-saligó. — Választmányi ülés 1875. mártius hó 1-én. — A szegedi országos ipar- és termény kiállítás ügyében. — Klosterneuburgból hozott sima és gyökerez vesszők megrendelőknek névjegyzéke. — Értésítés. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaci árak.